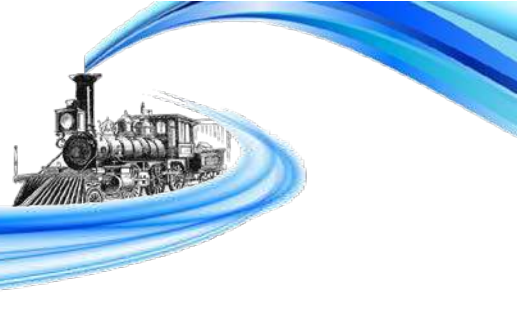

УДК 378.147:373.2(043.3)

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2\(20\)-613-626](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2(20)-613-626)

Анісімова Олена Едуардівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, Херсонський державний університет, вул. Університетська, 27, м. Херсон, 73000, тел.: (099) 022-42-95, <https://orcid.org/0000-0001-9467-3975>

ОСНОВНІ ПОНЯТІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Аналіз основних понять галузі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти належить до важливих завдань вдосконалення системи освіти.

Автор звертає увагу на розширене тлумачення поняття «професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти». Йдеться про систематичний процес формування та розвитку необхідних професійних компетентностей у здобувачів освіти, який спрямовано на отримання майбутніми фахівцями кваліфікацій згідно з освітньо-професійними програмами на рівнях вищої освіти «бакалавр» і «магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Його метою є підготовка до успішного виконання професійних обов'язків у сучасних умовах закладу дошкільної освіти, забезпечення конкурентоспроможності та готовності до професійної мобільності, моделювання педагогічних ситуацій та встановлення партнерських відносин між усіма учасниками освітнього процесу, постійний професійний розвиток.

У сучасних умовах важко переоцінити значення спеціальної підготовки педагога, орієнтованої на гуманістичні цінності. Ця актуальність впливає з необхідності адаптації педагогічної практики до сучасних викликів і реалій.

Гуманістично зорієнтована особистість визначається високим рівнем соціальної відповідальності, дбайливим ставленням до кожного вихованця. Педагог, спрямований на гуманістичні цінності, відзначається емпатією, толерантністю та здатністю створювати позитивне освітнє середовище.

Оперативна реакція на динаміку соціально-економічних умов вимагає не лише знань та навичок, але і гнучкості мислення та творчого підходу до вирішення проблем. Зміни в суспільстві, економіці та технологіях вимагають від постійного удосконалення та відкритості до новаторських методик та підходів до навчання.

Майбутньому вихователю дошкільного закладу необхідно розвивати професійні компетентності, такі як ефективна комунікація, уміння співпрацювати з батьками та колегами, а також здатність адаптувати свою педагогічну практику до індивідуальних потреб кожної дитини.

У публікації проаналізовано та систематизовано дослідження зарубіжних та вітчизняних вчених, які визначали сутність підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

З метою вирішення проблеми формування у здобувачів освіти готовності до партнерської взаємодії у майбутній професійній діяльності першочерговим постає завдання, котре дає змогу з'ясувати природу поняття «партнерська взаємодія».

Аналіз наявних в літературі підходів щодо поняття «партнерська взаємодія» дозволяє відзначити загальну для всіх вчених початкову позицію: під час взаємодії завжди є активність двох сторін, котра дає можливість отримати особистісний сенс проведеної дії.

Ключові слова: вихователі закладів дошкільної освіти, професійна підготовка, партнерська взаємодія, особистісно-орієнтована модель освіти.

Anisimova Olena Eduardivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Pedagogy and Psychology of Preschool and Primary Education Department, Kherson State University, 27 University St., Kherson, 73000, tel.: (099) 022-42-95, orcid.org/0000-0001-9467-3975

KEY CONCEPTUAL CHARACTERISTICS OF PRE-SCHOOL INSTITUTION EDUCATORS' TRAINING FOR PROFESSIONAL ACTIVITY

Abstract. The analysis of the main concepts in the field of professional training of future educators of preschool education institutions is among the important tasks of improving the education system.

The author focuses on an expanded interpretation of the term «professional training of future educators of preschool education institutions». This refers to a systematic process of forming and developing the necessary professional competencies in students, aimed at acquiring qualifications by future specialists in accordance with educational-professional programs at the levels of higher education «bachelor» and «master» in the specialty 012 «Preschool Education». Its purpose is to prepare for the successful performance of professional duties in the modern conditions of a preschool education institution, to ensure competitiveness and readiness for professional mobility, modeling of pedagogical situations, and establishing partnership relations among all participants of the educational process, continuous professional development.

In modern conditions, the importance of special training of educators, oriented towards humanistic values, is hard to overestimate. This relevance stems from the need to adapt pedagogical practice to contemporary challenges and realities.

A humanistically-oriented individual is characterized by a high level of social responsibility, caring attitude towards each pupil. An educator, oriented towards humanistic values, is noted for empathy, tolerance, and the ability to create a positive educational environment.

A prompt response to the dynamics of socio-economic conditions requires not only knowledge and skills but also flexibility of thought and a creative approach to problem-solving. Changes in society, economy, and technology require continuous improvement and openness to innovative methods and approaches to learning.

Future educators of preschool institutions need to develop professional competencies such as effective communication, the ability to cooperate with parents and colleagues, and the ability to adapt their pedagogical practice to the individual needs of each child.

The publication analyzes and systematizes research by foreign and domestic scientists who defined the essence of training future educators of preschool education institutions.

To address the issue of forming students' readiness for partnership interaction in future professional activity, the primary task is to clarify the nature of the concept of «partnership interaction».

The analysis of the approaches to the concept of «partnership interaction» available in the literature allows to note a common initial position for all scientists: during interaction, there is always the activity of two sides, which allows obtaining a personal sense of the conducted action.

Keywords: educators of preschool institutions, professional training, partnership interaction, person-oriented model of education.

Постановка проблеми. У сучасному науковому дискурсі, присвяченому підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до партнерської взаємодії в професійній діяльності, виявляється значна увага як українських, так і закордонних науковців. Здебільшого, дослідження у цьому напрямку зосереджені на розгляді основних понятійних характеристик, проте варто відзначити, що, навіть при вже наявному обсязі наукових розробок, дане питання залишається актуальним і вимагає подальшого, більш детального вивчення. Важливість дефінітивного розгляду ключових особливостей системи підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до партнерської взаємодії у професійній діяльності обумовлена існуючими протиріччями між рівнем розробленості моделі партнерської взаємодії, котра має не лише методологічне, але і практичне значення, а також особливостями

готовності до партнерства як загальноприйнятого способу взаємодії у процесі професійної діяльності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед ключових аспектів, які зазначаються у наукових публікаціях, особлива увага приділяється психолого-педагогічним питанням фахової підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів до професійної діяльності. Аналіз робіт вчених вказує на важливість врахування індивідуальних особливостей педагогів при розробці програм та методик, спрямованих на формування готовності до партнерської взаємодії.

На своєму шляху до професійного зростання, майбутні вихователі мають засвоїти ключові принципи співпраці та ефективної комунікаційної взаємодії з дітьми, їх батьками, колегами та іншими стейкхолдерами. Зокрема, важливим є вивчення сучасних технологій спілкування та розвитку міжособистісних навичок, що дозволить вихователям успішно взаємодіяти в різноманітних професійних ситуаціях.

Нинішні дослідження в області підготовки майбутніх вихователів до партнерської взаємодії акцентують увагу на важливості інтеграції сучасних методик та інновацій в освітній процес. Це включає в себе використання відкритих педагогічних платформ, віртуальних освітніх середовищ та інших інструментів.

Мета статті полягає в комплексному аналізі досліджень у галузі підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до партнерської взаємодії.

Виклад основного матеріалу. Мета професійної підготовки є комплексним поняттям, що визначає цілісний спектр завдань і відповідальностей, які повстають перед освітньою системою. В першу чергу, ця мета спрямована на формування компетентних фахівців, здатних відповідати сучасним викликам і вимогам до якості дошкільної освіти.

Професійна підготовка майбутніх вихователів передбачає систематичне вивчення теоретичного матеріалу, що стосується психолого-педагогічних аспектів розвитку дітей. Це включає в себе розуміння психологічних особливостей різних вікових груп, вміння створювати відповідне освітнє середовище та ефективно взаємодіяти з дітьми на різних етапах їх розвитку.

Додатковою метою є підготовка вихователів до використання інноваційних педагогічних підходів та сучасних технологій в освітньому процесі. Розуміння важливості інтеграції цифрових засобів та креативних методик сприяє формуванню адаптивного та прогресивного підходу до роботи з дітьми.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою професійної (професійно-технічної) освіти є «формування і розвиток професійних компетентностей особи, необхідних для професійної діяльності за певною

професією у відповідній галузі, забезпечення її конкурентоздатності на ринку праці та мобільності і перспектив кар'єрного зростання впродовж життя» [1].

Спеціальність 012 «Дошкільна освіта» входить до галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, яка тлумачиться як «сучасний та перспективний напрям у професійній сфері, що спрямований на формування педагога нового покоління». Основна мета полягає в «підготовці фахівців до розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку в закладах системи освіти і сім'ї, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням теорії і методики дошкільної освіти» [2].

Це спонукало дослідників більше уваги приділяти підвищенню якості навчання майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. Дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, які визначали сутність підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, нами проаналізовано та систематизовано.

Наразі науковці розглядають підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як складну систему, в котрій кожен здобувач освіти має особистий сенс у своїй діяльності, формує свою професійну майстерність, розвиває мотивацію до взаємодії з дітьми та їх батьками, постійно покращує свої досягнення.

Комунікативні уміння та навички педагога включають ефективну співпрацю з учнями, взаємодію з їхніми батьками та колегами. Важливим є вміння вислуховувати та сприймати індивідуальні потреби учнів, сприяючи взаєморозумінню та побудові довірчих відносин.

Бути активним учасником спілкування означає брати ініціативу в навчальних діалогах, сприяючи взаємному обміну ідеями та створюючи атмосферу відкритості та заохочення до висловлення власних поглядів.

Отже, в контексті особистісно-орієнтованої моделі освіти важливим елементом є високий рівень професійного розвитку педагога, його розвинені комунікативні уміння та здатність бути активним учасником ефективного спілкування [3, с. 115].

Підкреслюючи важливість професії вихователя, видатний педагог В. Кузь акцентував, що «кожен вихователь має бути педагогом-дослідником, оратором, повинен майстерно володіти словом та найновішими виховними інформаційними технологіями» [4].

Аналіз показує, що більшість дослідників розуміють поняття «професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» як складний, змінний і тривалий у часі систематичний освітній процес, систему з кількох рівнів, феномен професійного росту та етап визначення професійної самоідентифікації особистості. Професійна підготовка майбутнього вихователя

закладу дошкільної освіти – це комплексна система навчання, тренування та формування компетентностей, яка спрямована на підготовку особистості до роботи у закладах дошкільної освіти. Цей процес включає здобуття теоретичних знань, практичних навичок та вмінь, необхідних для ефективної та компетентної роботи з дітьми дошкільного віку, враховуючи їхні особливості та потреби у вихованні, навчанні та розвитку.

Характер міжособистісної взаємодії, та її практичні результати залежать від особистісних якостей людини. Теоретично мета виявлення суб'єктів партнерства – розкрити зміст партнерства, на практиці – визначити перспективи партнерства. Суб'єкт не тільки є частиною певної системи відносин, але і формує їх.

Термін «суб'єкт» походить від латинського слова «subjectum», яке означає «предмет, підстава». У цьому сенсі поняття використовувалося до І. Канта і тепер використовується в логіці і граматиці. Під суб'єктом ми маємо на увазі не людську свідомість, а саму людину та навіть людство. Слідом за І. Кантом «суб'єкт» став розглядатися як певний принцип дії, що активно пізнає і змінює об'єкт. Оскільки людина здатна до пізнання, то вона стає суб'єктом. У психолого-педагогічній літературі суб'єктом є: особа, що пізнає світ і впливає на нього своєю практичною діяльністю; власник будь-яких властивостей; особистість. Однак бути людиною не означає бути суб'єктом, адже ним стає індивід, який, з одного боку, виступає носієм певних рис, а з іншого – включений в певну систему відносин.

Отже, говорячи на тему суб'єкта, ми маємо на увазі, насамперед, особистість – носія певних характеристик, який активно бере участь у взаємодії.

У сучасному світі у таких науках як психологія, соціологія, педагогіка та філософія основоположним є поняття «взаємодія».

Взаємодія є універсальною категорією, яка трактується як: конфігурація руху певної системи, методологічна домінанта пізнання природи та людини один із видів відносин або зв'язків, прямих чи непрямих [5].

Досліджуючи поняття «взаємодія» у філософському аспекті, можемо стверджувати, що «...взаємодія – це загальна форма зв'язку тіл та явищ, яка здійснюється за умов їх взаємної зміни. Два та більше тіл чи явищ, що взаємодіють, складають систему, в якій здійснюється процес перетворення руху, причини в дії і навпаки» [6].

Відомі вчені та філософи трактували взаємодію як обопільну причинність суб'єктів, вони обумовлюють один одного, що проявляється в організації спільних зусиль, спрямованих на пошук прийняттого вирішення проблеми. Це специфічна «організаційна реальність», в якій виникають і перетинаються взаємини і стосунки взаємодіючих суб'єктів. Абсолютний

характер взаємодії не є прямим, але має місце в обмежених, кінцевих формах, і в цьому сенсі взаємодія є відносною.

О. В. Марченко розглядає психолого-педагогічні аспекти взаємодії вчителя й учнів у спільний пошуково-пізнавальний діяльності в умовах особистісно-орієнтованого навчання [7].

З точки зору соціологів, складовими взаємодії є люди, їх взаємні зв'язки, взаємозалежність їх змін. В умовах соціальної взаємодії здійснюється обмін діяльністю, системи якої взаємопов'язані, скоординовані та відновлювані. Між суб'єктами такої взаємодії існує взаємний, стабільний інтерес.

Досліджуючи поняття «взаємодія», у Великому тлумачному словнику сучасної української мови ми можемо знайти таке трактування як: «встановлена форма руху, розвитку, що визначає існування і структурну організацію будь-якої матеріальної системи» [8, с. 119].

Важливою є думка Л. Ковальчук, яка розглядає «взаємодію» як систему синергетичної взаємодії суб'єктів освітнього процесу, що розвивається на рівні різних підсистем діяльності і спрямовану на навчання, виховання, розвиток та формування особистості [9, с.17-25]. Завдяки даному визначенню можна визначити основні постулати прогнозування вдалої фахової діяльності, досягнення спільного результату.

Слід зазначити, що серед досліджень природи взаємодії існує багато думок щодо неї серед інших явищ і процесів, що визначають особистісний розвиток людини. Тому, на наш погляд, існують різноманітні аспекти явища взаємодії, що відображають той факт, що цей процес є багатопараметричним у проявах зазначеного процесу.

Видатний психолог С. Рубінштейн вкладав особливий акцент у формування психіки людини та розвиток особистості. Він наголошував, що в цьому процесі, при врахуванні всіх зовнішніх впливів та взаємодії з навколишнім середовищем, ключове значення має система відносин. Ці відносини виступають як виховна сила, формуючи і впливаючи на розвиток особистості.

О. Леонт'єв, також визнаний вчений у галузі психології, докладно розглядав поняття взаємодії, підкреслюючи внутрішній вплив взаємодії суб'єкта та його зовнішній характер, який може змінюватися з ініціативи різних контактів. Вчений визначав спілкування, взаємодію та діяльність як взаємодіючі, але взаємопов'язані категорії. Він розглядав комунікативний процес як засіб забезпечення колективної діяльності, розглядаючи його як ланцюжок: «діяльність - взаємодія - спілкування – контакт». За О. Леонт'євим, комунікація є важливим елементом для забезпечення взаємодії, яка, в свою чергу, утворює колективну дію.

Провідний український фахівець-психолог В. Москаленко, вирізняє два аспекти дослідження процесу взаємодії. Початковий – це «споглядання

взаємодії у формі контакту двох та більше осіб, результатом якої є взаємні зміни поведінки, діяльності, стосунків, установок». Вторинний – «як спосіб реалізації спільної діяльності, мета якої зумовлює взаємне узгодження індивідуальних дій, розподіл і кооперацію функцій» [10, с. 51].

Суть взаємодії дещо інакше показує В. Москаленко, згідно з думкою вченого взаємодія в широкому розумінні є «універсальною властивістю всього існуючого світу речей і явищ при їх взаємному переході, впливаючи один на одного. У суспільстві взаємодія – це система зв'язків між окремими людьми, соціальними групами та загалом усіма соціальними відносинами» [10].

Розглядаючи феномен взаємодії, з точки зору спільної діяльності, Л. Орбан-Лембрик визначає її як: «взаємозалежний обмін діями, організацію людьми взаємних дій, спрямованих на реалізацію спільної діяльності» В даному висловлюванні ключовим є те, що особистості обмінюються не лише інформацією, але й різними діями, які забезпечують планування взаємної діяльності, її координацію та поділ функцій [11].

Таким чином, взаємодія розглядається більшістю вчених як систематична реалізація дії для досягнення спільної мети в процесі певної діяльності. Оскільки без спілкування неможливо досягти мети в спільних діях, взаємодія включає обов'язковий зворотний зв'язок між суб'єктами, їх взаємодія і спілкування. Взаємодія завжди переслідує загальну мету і залежить від умов конкретної ситуації.

Ми вважаємо, що в процесі взаємодії виникають явища внутрішньогрупової регуляції, котрі утворюють групу як нову, значнішу цілісність відповідно до її окремих учасників діяльності.

У ході нашого дослідження значну увагу привертає те, що механізм взаємного зв'язку між учасниками взаємодії визначається як безперервний обмін впливами. Наголосимо, що цей процес розглядається не просто як «віддавати» і «отримувати», а як «збагачувати один одного певними здібностями». Специфіка взаємодії розкривається в роботах Д. Сільвермана, І. Джерингера, які прийшли до висновку, що особа з більш високим рівнем когнітивного розвитку «поглинає» активність індивіда з низьким рівнем розвитку, тому працює тільки один партнер а інший з ним згоден [12].

Ефективність (неефективність) процесу взаємодії можна пояснити, спираючись на теорію транзактного аналізу Е. Берна, який допускає, що взаємодія в спілкуванні має місце через динаміку міжособистісних ролей партнерів, які визначаються як Батько, Дорослий і Дитина. Така взаємодія вважається продуктивною, якщо партнери вирішують проблемні ситуації з точки зору Дорослого. Натомість, взаємодія обривається, коли один з учасників представлений Дорослим, а його партнер, відповідно, реагує з позиції Батька. Тому, свідченням ефективності взаємодії в даній ситуації є адекватне розуміння ситуації і відповідний стиль дій в ній.

Узагальнюючи поглядів вчених-психологів щодо взаємодії, ми можемо зробити висновок, що цей процес характеризується взаємозалежними індивідуальними діями, які є одночасно стимулом і реакцією на поведінку суб'єктів дії. Суб'єкт важливий для розуміння специфіки процесу взаємодії - суб'єктивних характеристик його учасників, тобто кожен з них виступає як його суб'єктом, так і об'єктом під час взаємодії. В результаті взаємодії сторін мають місце особисті зміни учасників взаємодії, котрі є результатом обміну інформацією, діями, почуттями, психічними станами та ефектом вирівнювання рівнів обізнаності та їх залучення до тих самих цінностей. В результаті створюється специфічна суб'єктивна реальність, характерна для цієї групи та дещо змінена в якісному сенсі.

Англійський філософ та економіст Д. Мілль, котрий одним із перших здійснив опис такого виду взаємодії як партнерство, зазначає, що в партнерстві такі відносини є гарантом результативних стосунків між людьми. Це один із способів вирішення проблеми та є психологічним показником ступеня особистісного й професійного зростання особистості. Майбутній фахівець має рахуватися з інтересами інших, а тому має бути готовим йти на компроміси та деякі обмеження своєї свободи. В основі цих переконань лежить поняття поваги до особистості. Такі погляди Д. Міля значно вплинули на сучасне розуміння професіоналізму людини, де одним із показників є розвиток вміння налагоджувати партнерську взаємодію. Практичне застосування набутих знань, формування професійних умінь та навичок, збагачення досвідом фахового спілкування, яке забезпечує значний ступінь виконання трудової діяльності, відбувається саме у процесі творчої взаємодії [13].

Аналізуючи філософські погляди І. Канта, маємо можливість глибше осягнути сутність партнерської взаємодії. Вчений наголошував, що ключовим завданням кожної особистості є індивідуально прийняте рішення, котре не впливає на іншу людину. В силу різних обставин це може стати ключем досягнення власних цілей. І. Кант вважав, що кожна людина має достатню внутрішню силу для прийняття моральних рішень і не вимагає зовнішнього примусу. Основною діючою особою людської спільноти є індивідуальна особистість, тобто суб'єкт, котрий усвідомлює себе вільним і рівноправним членом даного співтовариства, має права і свободи, може відповідати за свої рішення перед спільнотою [14].

Партнерство визначається тим, що суб'єктом і об'єктом по відношенню один до одного є люди, які мають відмінну активну здатність свідомо і цілеспрямовано планувати, організовувати свою поведінку і життя в цілому. Ці дії мають різний рівень ефективності та успіху через різні здібності людей сприймати один одного.

У сьогочасній світобудові міжособистісних і ділових відносин партнерство є соціально важливим. Принципи партнерства повинні бути зафіксовані в

свідомості суб'єкта на рівні переконань та цінностей. Це твердження можна застосувати як до індивіда (індивідууму), так і до колективу (соціальної групи).

Невід'ємним елементом партнерства є визнання суб'єкта рівним, його право бути іншим. П. Рікер зазначав, що взаємне визнання людей – це такий тип відносин, при якому люди не намагаються пристосуватись один одного, пристосуватись до своїх цілей і потреб. Це стосунки між рівноправними партнерами, які ставляться до своїх розбіжностей з обережністю та повагою [15, с. 105].

Визнаючи іншого рівним, суб'єкт ставиться до нього з довірою. Іншими словами, довіра як принцип партнерства, є наслідком взаємного визнання. Налагодження таких стосунків вимагає систематичного контакту. Саме вони дають можливість орієнтуватися в часі та вносити певні корективи в спільні дії. Довірче ставлення допомагає формувати спільний інтерес у партнерських відносинах.

Аналіз наукової літератури з теми дослідження окреслює ключові характеристики партнерства, які формують основу для розуміння та впровадження ефективної ділової взаємодії. Зокрема, акцент робиться на наступних аспектах:

- добровільність ділової взаємодії: заснована на вільному виборі сторін співпраці, що виключає примусові обставини;
- взаємовизнання інтересів: партнери визнають інтереси один одного як важливі та законні, що сприяє побудові взаємовигідних відносин;
- взаємна відповідальність: сторони несуть відповідальність за виконання або невиконання узгоджених рішень, що сприяє ефективності партнерства.
- взаємозалежність та контроль: сторони взаємно залежать одна від одної, виконуючи взаємний контроль як засіб забезпечення взаємної відповідальності;
- паритет на всіх етапах партнерства: врахування рівності та рівноправ'я всіх партнерів на кожному етапі співпраці, включаючи прийняття рішень;
- чітке визначення відповідальності: розмежування та розподіл завдань та відповідальності серед партнерів;
- спільна діяльність: активна участь у спільній діяльності для досягнення визначених цілей та завдань;
- пошук компромісу: здатність виявлення та вирішення спірних та конфліктних питань через пошук компромісу та взаєморозуміння;
- толерантний підхід: уважне та толерантне ставлення до суб'єктів взаємодії, сприяючи побудові позитивного та відкритого спілкування.

Ці аспекти визначають керівні принципи успішного партнерства, створюючи основу для стабільної та ефективної взаємодії між учасниками спільного процесу.

Науковці розглядають термін «партнерська взаємодія» як організоване спілкування педагога з дитиною, що може бути як систематичними, так і тимчасовими. Метою цих контактів є зміни в поведінці, діяльності та взаємовідносинах дитини. Цей процес характеризується взаємодією, взаємною залежністю та взаємозв'язком між учасниками.

Партнерська взаємодія - це підхід до спілкування та взаємодії між учасниками освітнього процесу, який ґрунтується на принципах рівності, взаєморозуміння, співпраці та спільної відповідальності. Це не лише обмін інформацією між вчителем та учнем, але й активна взаємодія, спрямована на спільне досягнення навчальних цілей, розвиток особистості та взаємне навчання.

Партнерська взаємодія передбачає взаємне врахування потреб та інтересів кожної сторони, спільне прийняття рішень, співтворчий підхід до розв'язання завдань, а також взаємну підтримку та взаємодопомогу в процесі навчання та розвитку.

Після здійсненого нами попереднього аналізу понять «професійна підготовка майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти» та «партнерська взаємодія» можливо здійснити тлумачення терміну «підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до партнерської взаємодії у професійній діяльності», що характеризується нами як системний освітній процес формування та розвитку знань, умінь, практичних навичок та професійних компетентностей з метою встановлення партнерських відносин між усіма учасниками освітнього процесу. Підготовка майбутніх вихователів дошкільної освіти до партнерської взаємодії у професійній діяльності також орієнтується на розвиток навичок співпраці, вміння слухати та враховувати думку інших, вміння ефективно спілкуватися, будувати плідні стосунки з іншими педагогами, батьками та дітьми. Цей процес також може включати в себе засвоєння методів спільного планування та виконання педагогічної роботи, а також розвиток умінь адаптувати підходи до конкретних ситуацій та потреб дітей та їх оточення.

Вищезокреслені емпіричні результати дають нам змогу усвідомити важливість таких проявів партнерської взаємодії, як здатність учасників приймати рішення разом та досягати взаємозалежності членів групи, в умовах групової взаємодії, що створюють взаємоповагу, толерантні стосунки, посилення один на одного, що врешті-решт впливає на процес досягнення цілей групи.

Висновки. Специфіку партнерської взаємодії можна розглядати з технологічної точки зору: обмежена кількість учасників; дії однієї людини або

групи людей повинні запускати певні дії інших людей, а дії останніх - запускати відповідні дії першої групи осіб; спільні зусилля для досягнення спільної мети; розмежування відповідальності між членами групи.

Після здійсненого нами попереднього аналізу понять «професійна підготовка майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти», «взаємодія» та «партнерська взаємодія» можливо здійснити тлумачення терміну «підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до партнерської взаємодії у професійній діяльності», що характеризується нами як системний освітній процес формування та розвитку знань, умінь, практичних навичок та професійних компетентностей з метою встановлення партнерських відносин між усіма учасниками освітнього процесу. Підготовка майбутніх вихователів дошкільної освіти до партнерської взаємодії у професійній діяльності також орієнтується на розвиток навичок співпраці, вміння слухати та враховувати думку інших, уміння ефективно спілкуватися, будувати плідні стосунки з іншими педагогами, батьками та дітьми. Цей процес також може включати в себе засвоєння методів спільного планування та виконання педагогічної роботи, а також розвиток умінь адаптувати підходи до конкретних ситуацій та потреб дітей та їх оточення.

Література:

1. Закон України «Про освіту» від 8 грудня 2023 року № 3505-IX. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3505-20#Text>
2. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка», спеціальність 012 – «Дошкільна освіта» від 21 листопада 2019 р. № 1456. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf>
3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник для студентів вищих навчальних закладів. 4-те вид., переробл. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
4. Кузь В.Г. Нова освітня парадигма – нові освітні технології. Педагогіка і психологія. 2011. № 2. С. 28-35.
5. Редькіна Л., Вишневецький В. Історичний аспект розвитку принципів педагогіки. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/istoricheskiy-aspekt-razvitiya-printsipov-pedagogiki/viewer>
6. Словник української мови. В 11 т. Т. 7. Київ: Наук. думка, 1976. 723 с. Кант І. Критика чистого розуму. Київ, 2000. 175 с.
7. Марченко, О. Психолого-педагогічні аспекти взаємодії вчителя й учнів у спільній пошуково-пізнавальній діяльності в умовах особистісно-орієнтованого навчання. Режим доступу: <http://www.slideshare.net/alexandermarchenko925/ss15744300>
8. Великий тлумачний словник української мови. Київ; Ірпінь: Перун, 2009. 1736 с
9. Ковальчук Л. О. Педагогічна взаємодія викладача і студентів під час використання нових інформаційних технологій навчання у процесі вивчення педагогічних дисциплін. Вісник. Львів, 2005. Вип. 19, ч. 2. С. 17–25.
10. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Київ : Центр наукової літератури, 2005. 624 с.

11. Орбан-Лембрик Л. Соціальна психологія: посібник. К.: Академвидав, 2003. 448 с.
12. Silverman I. Dyadic interaction and conversation induction: A test of Piaget's equilibration model. *Child Dev.* 1973. V. 48, № 4. P. 815.
13. Задорожний Г. В. Соціальне партнерство – реальний шлях до відкритого суспільства. Харків: ХІБМ, 2000. 192 с.
14. Кант І. Критика чистого розуму. Київ, 2000. 175 с.
15. Ференц О. Ідея справедливості у філософії Е. Левінаса та П. Рікера. Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філософія» № 38, С. 101–118

References:

1. Zakon Ukraïni «Pro osvitu» [The Law of Ukraine "On Education"]. (n.d). *zakon.rada.gov.ua* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3505-20#Text> [in Ukrainian].
2. Standart vishhoï osviti Ukraïni: pershij (bakalavrs'kij) riven', galuz' znan' 01 – «Osvita/Pedagogika», special'nist' 012 – «Doshkil'na osvita» [Standard of higher education of Ukraine: first (bachelor) level, field of knowledge 01 - "Education/Pedagogy", specialty 012 - "Preschool education"]. *mon.gov.ua* Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf> [in Ukrainian].
3. Ponimans'ka, T.I. (2018). *Doshkil'na pedagogika: pidruchnik dlja studentiv vishhih navchal'nih zakladiv* [Preschool pedagogy: a textbook for students of higher educational institutions]. (vol. 1-4). Kiïv : VC «Akademija» [in Ukrainian].
4. Kuz', V.G. (2011). Nova osvitnja paradigma – novi osvitni tehnologii [New educational paradigm - new educational technologies]. *Pedagogika i psihologija - Pedagogy and psychology*, 2, 28-35 [in Ukrainian].
5. Red'kina, L., Vishnevs'kij, V. Istorichnij aspekt rozvitku principiv pedagogiki [Historical aspect of the development of the principles of pedagogy]. *cyberleninka.ru* Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/istoricheskiy-aspekt-razvitiya-printsipov-pedagogiki/viewer> [in Ukrainian].
6. *Slovník ukraïns'koï movi* [Dictionary of the Ukrainian language]. (vol. 1-7). Kiïv: Nauk. Dumka [in Ukrainian].
7. Marchenko, O. Psihologo-pedagogichni aspekti vzaemodii vchitelja i uchniv u spil'nij poshukovo-piznaval'nij dijal'nosti v umovah osobistisno-orientovanogo navchannja [Psychological-pedagogical aspects of the interaction of the teacher and students in the joint search-cognitive activity in the conditions of personally-oriented education]. *www.slideshare.net* Retrieved from <http://www.slideshare.net/alexandermarchenko925/ss15744300> [in Ukrainian].
8. *Velikij tлумachnij slovník ukraïns'koï movi* [A large explanatory dictionary of the Ukrainian language]. Kiïv; Irpin': Perun [in Ukrainian].
9. Koval'chuk, L. O. (2005). Pedagogichna vzaemodija vkladacha i studentiv pid chas vikoristannja novih informacijnih tehnologij navchannja u procesi vivchennja pedagogichnih disciplin [Pedagogical interaction of the teacher and students during the use of new information technologies of learning in the process of studying pedagogical disciplines]. *Visnik. L'viv - Herald. Lviv*, 19, 2, 17–25 [in Ukrainian].
10. Moskalenko, V. V. (2005). *Social'na psihologija* [Social psychology]. Kiïv : Centr naukoï literaturi [in Ukrainian].
11. Orban-Lembrik, L. (2003). *Social'na psihologija* [Social psychology]. K.: Akademvidav [in Ukrainian].

12. Silverman, I. (1973). Dyadic interaction and conversation induction: A test of Piaget's equilibration model. *Child Development*, 48, 4, 815. [in English].
13. Zadorozhnyi, G. V. (2000). *Social'ne partnerstvo – real'nij shljah do vidkritogo suspil'stva* [Social partnership – a real path to an open society]. Harkiv: HIBM [in Ukrainian].
14. Kant, I. (2000). *Kritika chistogo rozumu* [Critique of pure reason]. Kyiv [in Ukrainian].
15. Ferenc, O. Ideja spravedlivosti u filosofii E. Levinasa ta P. Rikera [The idea of justice in the philosophy of E. Levinas and P. Ricker]. *Ljudinoznavchi studii: zbirnik naukovih prac' Drohobic'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu imeni Ivana Franka. Serija «Filosofija» - Studies in the humanities: a collection of scientific works of Ivan Franko Drohobysk State Pedagogical University. Series "Philosophy"*, 38, 101–118 [in Ukrainian].